

Burgemeester en wethouders van Ommen:

hebben op 13 juli 2005 als volgt besloten op de vergunningaanvraag in het kader van de Wet milieubeheer van de heer W. van der Heide, voor de inrichting gelegen aan Dwarsdijk 5 te Ommen.

1. Aanvraag

Op 14 februari 2005 is een aanvraag voor een vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer. Het betreft een aanvraag om een nieuwe, de gehele inrichting omvattende vergunning voor een vleesvarkensbedrijf, gelegen Dwarsdijk 5 te Ommen, kadastraal bekend gemeente Ommen, sectie A, nr.4681.

Op grond van artikel 7.28 Wet milieubeheer laat het bevoegd gezag een aanvraag om besluit die MER-plichtig is buiten behandeling als er geen MER is ingediend of als het MER nog niet aanvaardbaar is verklaard. Op 23 februari is aan u een brief verzonden, waarin is vermeld dat de ingediende aanvraag van 14 februari 2005 buiten behandeling wordt gelaten totdat B & W het MER aanvaardbaar heeft verklaard. Op 24 februari 2005 heeft B & W uw MER aanvaardbaar verklaard. Vanaf deze datum is uw aanvraag om een milieuvergunning in behandeling genomen en is de vergunningsprocedure begonnen te lopen.

De aanvraag omvat de volgende stukken:

- aanvraagformulier d.d. 14 februari 2005;
  - tekeningen van de inrichting d.d. 14 februari 2005;
  - bedrijfsontwikkelingsplan d.d. 14 februari 2005;
  - milieu-effectrapport d.d. 14 februari 2005;
  - toetsingsadvies over het milieueffectrapport d.d. 26 april 2005
  - besluit op advies mer-commissie d.d. 24 mei 2005.
- *BIJLAGEN behorende bij de Milieu Effect Rapportage en aanvraag Wet milieubeheer;*
Bijlage 1	E-mail van secretaris van de werkgroep MER
Bijlage 2	Habitatgebiëden
Bijlage 3	Vogelrichtlijngebieden
Bijlage 4	Overzichtskaart van het reconstructieplan Salland – Twente
Bijlage 5	Overzichtskaart Ecologische Hoofd Structuur Overijssel
Bijlage 6	Bestemmingsplan Buitengebied, Dwarsdijk te Ommen
Bijlage 7	Vergunde situatie
Bijlage 8	Bedrijfsnatuurplan
Bijlage 9	Lijst met producten voor co-vergisting, Wijziging Meststoffenbeschikking 1977
Bijlage 10	Rapport akoestisch onderzoek
Bijlage 11	Onderzoek naar de geuremissie bij (gebruik van) vergiste mest en onvergiste mest
Bijlage 12	Voorkeursalternatief
Bijlage 13	Beschrijving van de toegepaste stalsystemen (Groen Label leaflets)
Bijlage 14	Informatie over chemische luchtwasser, spuiwater en opslag zwavelzuur
Bijlage 15	Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA)

- Bijlage 16   Kaart van de omgeving en ligging van het bedrijf
Bijlage 17   Kaart achtergronddepositie en ligging van het bedrijf
Bijlage 18   Vastgestelde richtlijnen voor de MER
Bijlage 19   Locatiealternatief
Bijlage 20   Energie-balans (nagezonden d.d. 23 mei 2005)

Huidige situatie

Het bedrijf, gevestigd op het adres Dwarsdijk 5 te Ommen is een reeds lang bestaand bedrijf. Voor dit bedrijf zijn recent de volgende vergunningen op grond van de Wet milieubeheer verleend;

Revisievergunning   d.d. 31 augustus 2004 (WM04W014)

Melding art. 8.19   d.d. 4 november 2004 (WM04M008)

Beoogde situatie

De aanvraag is gedaan in verband met uitbreiding van de bestaande varkenshouderij annex akkerbouwbedrijf, alsmede het oprichten van een mestverwerkingsinstallatie (co-vergisting) ten behoeve van groene energie . Na realisatie is er sprake van een duurzame varkenshouderij, die voldoet aan alle relevante regelgeving en ook nog eens groene energie produceert.

2. Overwegingen met betrekking tot de vergunningaanvraag

2.1. Milieueffectrapportage

Algemeen

De heer W. van der Heide, Dwarsdijk 5 te Ommen heeft een milieueffectrapport opgesteld ten behoeve van de uitbreiding van de bestaande varkenshouderij annex akkerbouwbedrijf, alsmede het oprichten van een mestverwerkingsinstallatie (co-vergisting) ten behoeve van groene energie, gelegen aan de Dwarsdijk 5 te Ommen.

Op grond van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (gewijzigd 7 mei 1999) is het opstellen van een milieu-effectrapport verplicht, alvorens wij een beslissing kunnen nemen op de aanvraag om een vergunning krachtens de Wet milieubeheer.

Het milieu-effectrapport is opgesteld aan de hand van de richtlijnen van de Commissie voor de milieu-effectrapportage, welke door Burgemeester en wethouders van de gemeente Ommen op 30 maart 2004 zijn overgenomen en vastgesteld. Het milieu-effectrapport is op 24 februari 2005 door Burgemeester en wethouders van de gemeente Ommen als aanvaardbaar beoordeeld.

Op 22 april 2005 heeft de Commissie voor de milieu-effectrapportage haar eindoordeel uitgebracht over het milieu-effectrapport. De Commissie voor de milieu-effectrapportage is van oordeel dat de essentiële informatie in het MER aanwezig is.

Het MER en het eindoordeel van de commissie m.e.r. maken onderdeel uit van deze aanvraag om vergunning Wet milieubeheer.

In het onderliggende MER zijn achtereenvolgens, na een inleiding, de besluitvorming, de relevante wet- en regelgeving, de beoogde wijze van mestvergisting (co-vergisting), de huidige situatie en milieustand, de beperkende factoren voor uitbreiding, de welzijnsaspecten en de gewenste bedrijfsvoering uitgebreid en gedetailleerd beschreven.

Om te komen tot acceptabele situatie op zowel milieutechnisch, welzijnstechnisch en bedrijfseconomisch gebied zijn een drie alternatieven in het kader van het MER vergeleken. Hiertoe zijn een voorkeursalternatief, een locatiealternatief en een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) opgesteld. Bij alle drie alternatieven wordt mestvergisting (co-vergisting) toegepast. Daarnaast is als uitgangspunt gehanteerd dat bij alle drie alternatieven de bedrijfsvoering en de gewenste bedrijfsopzet / voorgenomen activiteit gelijk blijven.

In de aanvraag ingevolge de Wet milieubeheer is gekozen voor het voorkeursalternatief uit het milieueffectenrapport. In het voorkeursalternatief is een optimale combinatie gemaakt tussen het gewenst aantal dieren, bedrijfseconomische motieven en de milieutechnische mogelijkheden. Het resultaat van deze afwegingen is dat alle stallen emissiearm uitgevoerd worden. In dit alternatief worden, vanwege de ligging nabij de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), 70% van de vleesvarkens gehuisvest in een stal met een chemisch luchtwasser en één stal (30% van de vleesvarkens) uit te voeren met brongerichte maatregelen. Voordeel hierbij is dat er dan minder elektriciteit wordt verbruikt is en dat er minder afval in de vorm van spuiwater vrijkomt. Daarnaast zijn, indien gekozen wordt voor bronmaatregelen, de investeringskosten en exploitatiekosten lager.

Oordeel van de Commissie MER over het Milieueffectenrapport

Op 22 april 2005 heeft de Commissie voor de milieu-effectrapportage haar eindoordeel uitgebracht over het milieu-effectrapport. De gemaakte opmerkingen zijn als volgt samengevat.

1. De bestaande situatie is in het MER onvoldoende expliciet geformuleerd omdat de vigerende milieuvergunning niet geheel is gerealiseerd.
2. Vermindering ammoniakdepositie op EHS ten opzichte van het voorkeursalternatief door extra chemische luchtwasser te plaatsen op stal F voor 2.244 vleesvarkens. De overschrijding van de kritische depositiewaarde voor de EHS door het bedrijf wordt dan verder beperkt of wellicht vermeden.
3. Het MER concludeert volgens de commissie terecht dat het locatie alternatief niet reëel is voor een bedrijfsopzet met vleesvarkens.
4. In het MER is geen berekening van de cumulatie van geurhinder opgenomen hetgeen wel is vereist in het kader van de IPPC-richtlijn.
5. Uit het MER blijkt onvoldoende of het mogelijk is en zinvol is warmte terugwinning toe te passen met de luchtwassers en vergistingswarmte.

Reactie bevoegd gezag op Oordeel van de Commissie MER

1. Op 31 augustus 2004 is een revisievergunning verleend voor het houden van 3.160 vleesvarkens en 4 volwassen pony's. De vergunning van 31 augustus 2004 is onherroepelijk geworden op 22 oktober 2004. De vergunning moet, gelet op artikel 8.18, lid 1 van de Wet milieubeheer voor 23 oktober 2007 zijn voltooid en in werking zijn gebracht.

In het kader van de MER-procedure is de feitelijke situatie bepalend voor het feit of sprake is van nieuwbouw of (renovatie) van bestaande installaties.

In onderhavige situatie zijn de aanwezige stallen C/D en H feitelijk nog traditioneel in werking voor het houden van in totaal 3160 vleesvarkens. In de vigerende vergunde situatie zijn deze stallen nog steeds traditioneel in werking, echter treedt er een forse verbetering op van de stankhinder en ammoniak situatie ten opzichte van het oude recht. De verbetering bestaat uit het bijna halveren van de dieren aantallen in stal C en D en het verplaatsen van de overige dieren naar een nieuw te bouwen stal F welke voldoet aan het BREF document in gevolge de IPPC richtlijn.

De opsplitsing van de feitelijk bestaande situatie en de vergunningssituatie voegt geen nieuwe inzichten toe aan het MER en motivatie van het voorkeursalternatief.

2. De Wet ammoniak en veehouderijen (Wav) en de Europese richtlijn IPPC vormen het wettelijk kader betreffende de beoordeling van het wettelijk toelaatbare ammoniak depositieniveau.

Wav: De dierenverblijven zijn gelegen in een zone van 250 meter om een kwetsbaar gebied (90 meter afstand van EHS). Op grond van de Wav leidt onderhavige aanvraag niet tot negatieve en significante effecten op kwetsbare natuurgebieden. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen is alleen mogelijk binnen het voor dat bedrijf geldende ammoniakplafond (gecorrigeerde waarde). Als gevolg van het toepassen van emissiereducerende technieken die verder gaan dan de best beschikbare technieken (BBT) neemt de ammoniakemissie uit dierenverblijven af. De ammoniakemissie vanuit de dierenverblijven vormt geen reden de gevraagde vergunning op grond van de IPPC-richtlijn te weigeren.

IPPC: De emissie veroorzaakt door het vergunde stalsysteem in stal F (emissiefactor 1,0 kg ammoniak/dierplaats/jaar) is niet hoger dan de emissiewaarde van de stalsystemen die in het BREF document als beste beschikbare technieken worden aangemerkt. Voorts is gebleken dat aan het vergunde stalsysteem IC-V (verkleind emitterend mestoppervlak door de toepassing van schuine putwanden) de laagste emissie moet worden toegekend zonder dat anderszins grotere negatieve milieueffecten ontstaan. Het stalsysteem is in het BREF-document als de beste beschikbare techniek aangemerkt.

In feite is de vergunde ammoniakemissie gebaseerd op de beste beschikbare technieken. Daarnaast neemt de ammoniakdepositie af van 858 naar 297 mol potentieel zuur per hectare per jaar. Voorts is de geografische ligging van de

inrichting, alsmede de plaatselijke milieumomstandigheden, geen aanleiding voor strengere emissiegrenswaarden, parameters of gelijkwaardige technische maatregelen te verbinden dan die welke het vergunde stalsysteem met zich brengt. Het kwetsbaar gebied betreft in hoofdzaak een naaldbos dat geen onderdeel uitmaakt van een zeer kwetsbaar gebied in het kader de Vogel- en Habitatrictlijn respectievelijk Natuurbeschermingswet en leefgebied is van enige zeldzame plant- of diersoort.

De gevraagde vergunning leidt niet tot een verslechtering van negatieve danwel significante milieueffecten vanuit de dierenverblijven op het naast gelegen gebied dat onderdeel uitmaakt van de EHS en vormt geen reden de gevraagde vergunning op grond van de IPPC-richtlijn te weigeren.

Voorts overweegt de afdeling van de Raad van State dat artikel 3, aanhef en onder b, van de Richtlijn, voorzover op deze bepaling voor de nationale rechter al rechtstreeks een beroep kan worden gedaan, in samenhang met artikel 9, derde en vierde lid, van de Richtlijn, zo gelezen dient worden dat, indien het vergunde stalsysteem en daarmee in feite de vergunde ammoniakemissie is gebaseerd op de beste beschikbare technieken, de verontreiniging die wordt veroorzaakt niet als een belangrijke verontreiniging als bedoeld in artikel 3, aanhef en onder b, van de Richtlijn kan worden beschouwd.

3. Behoeft geen nadere toelichting.

4. De IPPC-richtlijn is niet beperkt tot ammoniak, maar heeft betrekking op alle milieuaspecten. De IPPC-richtlijn vergt een integrale beoordeling. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de lokale omstandigheden. Bij de stankwet voor reconstructiegebieden is het buiten beschouwing laten van het cumulatief effect gemotiveerd vanuit de bijzondere omstandigheden die voortvloeien uit de ligging van onderhavige locatie in het reconstructieplan.

5. Zowel in het Milieu Effecten Rapport als uit de aanvraag Wet milieubeheer is geen aandacht besteed aan het milieu-aspect energie. Uit een massabalans moet blijken waar elektriciteit en warmte wordt geproduceerd en waar deze wordt verbruikt. Daarnaast moet worden onderzocht of procesonderdelen besparingspotentieel bieden.

Ontvankelijkheid

Het bedrijf valt onder het begrip "inrichting" zoals vermeld in artikel 1.1. van de Wet milieubeheer.

De inrichting valt na toetsing aan het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer, bijlage 1 in hoofdzaak onder de volgende onderdelen:

- het fokken, mesten, houden, verhandelen, verladen of wegen van dieren (cat 8);
- het telen, behandelen, verhandelen, opslaan of overslaan van landbouwproducten (cat 9);
- het bewerken, verwerken, opslaan en overslaan van dierlijke meststoffen (cat 7);
- het opslaan van brandbare vloeistoffen (dieselolie) in een bovengrondse tank (cat 5);
- het bezigen van elektromotoren (cat 1).

De aanvraag voldoet aan de gegevensvertrekking conform hoofdstuk 5 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. De gevolgen, die de inrichting voor het milieu veroorzaakt, kunnen in voldoende mate worden beoordeeld met in acht name van het Milieu-effectrapport.

Toetsingskader

In artikel 8.8 van de Wet milieubeheer wordt aangegeven dat door het bevoegd gezag bij de besluitvorming in ieder geval wordt betrokken:

- de bestaande toestand van het milieu, voorzover de inrichting daarvoor gevolgen kan veroorzaken;
- de gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken;
- ingebrachte adviezen en bedenkingen;
- de mogelijkheden tot bescherming van het milieu.

Daarnaast dient het bevoegd gezag rekening te houden met het voor haar geldende milieubeleidsplan alsmede van toepassing zijnde richtwaarden. Tevens dient het bevoegd gezag bij de beslissing onder meer de geldende grenswaarden en de geldende instructieregels in acht te nemen.

Voorts dient het bevoegd gezag ingevolge artikel 8.9 van de Wet milieubeheer er zorg voor te dragen dat er bij de beslissing op de aanvraag geen strijdigheid mag ontstaan met de regels van de Wet milieubeheer dan wel regels die gesteld zijn krachtens andere wetten als bedoeld in artikel 13.1 van de Wet milieubeheer.

Toetsing artikel 8.18 en 8.25 Wet milieubeheer

De inrichting is in het verleden meerdere malen bezocht en tevens recentelijk in het kader van het bedrijfsbezoek van de Commissie Mer en de gemeente.

Gelet op artikel 8.18, lid 1 van de Wet milieubeheer dient een inrichting binnen 3 jaar nadat de vergunning onherroepelijk is geworden, zijn voltooid en in werking zijn gebracht. De vergunning van 31 augustus 2004 is onherroepelijk geworden op 22 oktober 2004. Dit betekent dat de vergunning, gelet op artikel 8.18, lid 1 van de Wet milieubeheer voor 23 oktober 2007 moet zijn voltooid en in werking zijn gebracht. Aangezien deze termijn nog niet is verstreken, hebben wij in zoverre deze toetsing nog niet kunnen doen. Opgemerkt wordt dat voor deze inrichting de noodzakelijke bouwvergunningen aanwezig zijn voor de vigerende vergunning situatie Wet milieubeheer.

2.2. Europese regelgeving

IPPC

Veehouderijbedrijven, welke meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee, 2.000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg) of meer dan 750 plaatsen voor zeugen hebben of willen, krijgen te maken met de IPPC-Richtlijn en zijn voorwaarden.

In de onderhavige situatie gaat het om een wijziging van een bestaande vleesvarkenshouderij. Het totaal aantal binnen de inrichting te houden vleesvarkens komt op 7400 stuks. Dit bedrijf valt dus qua aantallen stuks vee onder de werkingssfeer van de IPPC-Richtlijn.

Op grond daarvan is de IPPC-richtlijn van toepassing op deze inrichting. De dierenverblijven zijn niet gelegen in een kwetsbaar gebied dan wel in een zone van 250 meter daaromheen. De aanvraag moet worden geweigerd als de ammoniakemissie uit dierenverblijven leidt tot een belangrijke toename van de verontreiniging op kwetsbare natuurgebieden. Momenteel is er al sprake van een aanzienlijke overbelasting van kwetsbare natuur als gevolg van de grote concentratie van veehouderijen en de hoge achtergronddepositie.

De aanvraag leidt niet tot een toename van de ammoniakemissie en -depositie vanuit de dierenverblijven doordat emissiereducerende technieken zijn toegepast. De toegepaste technieken voldoen aan de best beschikbare technieken (BBT). De ammoniakemissie vanuit de dierenverblijven vormt geen reden de gevraagde vergunning op grond van de IPPC-richtlijn te weigeren.

Voor het terugdringen van de ammoniakemissie uit de stallen voor vleesvarkens wordt toepassing gegeven middels een BREF waardig stalsysteem (één stal F). Voor de stallen (C,D,G,H) kiest de aanvrager voor het toepassen van een chemische luchtwasser. Dit luchtwassysteem is niet beschreven als best beschikbare techniek in het Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Pigs and Poultry (BREF-document voor de intensieve varkenshouderij). De redenen daarvoor zijn de stijging van het energieverbruik en het produceren van afvalwater.

De lokale situatie van de omgeving waarin onderhavige inrichting ligt, is niet vergelijkbaar met de gemiddelde Europese situatie waarop toepassing van de IPPC-richtlijn/het BREF-document is gebaseerd. De inrichting ligt in een omgeving met een hoge concentratie aan intensieve veehouderijen waarin tevens een grote dichtheid aan natuurgebieden aanwezig is.

De bestaande bedrijven veroorzaken een hoge milieubelasting op deze natuurgebieden in de vorm van ammoniakdepositie. Op grond van deze lokale milieu-omstandigheden wordt aan het voorkomen van extra ammoniakdepositie een zwaarder gewicht toegekend dan aan energie en afval.

Door toepassing van een luchtwassysteem wordt een vergaande reductie van de ammoniakemissie bereikt. Deze reductie gaat verder dan de grenswaarde die voor de betreffende diercategorie in het toekomstige Besluit huisvesting wordt opgenomen. Bij de toepassing van een chemische luchtwasser blijft de hoeveelheid afvalwater relatief beperkt. Op jaarbasis komt uit de gevraagde luchtwasser spuiwater vrij. Dit spuiwater is rijk aan sulfaat. Afzet van het spuiwater vindt plaats aan de leverancier van de luchtwasser, Bovema Konstrukties B.V. te Milsbeek, waaraan een Ontheffing verbodsbepaling Meststoffenbesluit 1977 is verleend. Ontheffing is verleend voor het verkopen en vervoeren als meststof van het spuiwater (aan te duiden als stikstofhoudende zwavelmeststof) uit de chemische luchtwassers die door dit bedrijf zijn gemaakt en in werking zijn op veehouderijbedrijven (zie ook elders in dit beoordelingsverslag onder 'afvoer spuiwater chemische luchtwasser'). In de vergunning is opgenomen dat de hoeveelheid afgevoerd spuiwater met bestemming moet worden geregistreerd.

Het extra energieverbruik van de luchtwasser is meegenomen bij de toetsing op het onderdeel energiebesparing (zie elders in dit beoordelingsverslag). In de vergunning zijn specifieke voorwaarden opgenomen.

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een verantwoorde verwijderingsoptie van het afvalwater van de luchtwasser. Daarnaast gaat de vergunninghouder, door inachtneming van de voorwaarden die in de vergunning zijn opgenomen, op verantwoorde wijze om met het energieverbruik. In combinatie met een vergaande reductie van de ammoniakemissie is daardoor de toepassing van een luchtwasser in de stallen voor deze inrichting de best beschikbare techniek.

Bij de beoordeling van de gevraagde vergunning is getoetst aan diverse wetten en regels die van toepassing zijn op een inrichting. Deze toetsing is uitgewerkt in de verschillende hoofdstukken van dit beoordelingsverslag. In het hoofdstuk verruimde reikwijdte is rekening gehouden met de registratie van het energie- en waterverbruik en de afvoer van afvalstoffen. Tevens is daar ingegaan op preventieve maatregelen. Het hoofdstuk bedrijfsafvalwater gaat nader in op de verwijderingsopties van het afvalwater. Bij het stellen van voorwaarden aan de opslagen voor dierlijke mest binnen de inrichting is rekening gehouden met de aanbevelingen die zijn opgenomen in het Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Pigs and Poultry (BREF-document voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij). Het is onder Nederlandse omstandigheden gangbaar om de betreffende eisen op te nemen in de milieuvergunning.

Bij de vaststelling dat binnen de inrichting de best beschikbare technieken voor de huisvesting van dieren worden toegepast, is de ammoniakemissie als overheersende factor gehanteerd. Daarnaast is ook rekening gehouden met de geuremissie, stofemissie, energieverbruik en afvalwater, voorzover dit is gerelateerd aan het huisvestingssysteem. Voor het overige zijn deze aspecten elders in dit beoordelingsverslag beoordeeld. Op grond van deze toetsingen kan worden gesteld dat voor deze aspecten de vergunning voldoet aan de eis van het toepassen van de best beschikbare technieken.

Daarnaast zijn het in het BREF-document een aantal verplichtingen opgenomen die geen betrekking hebben op de inrichting zelf, bijvoorbeeld ten aanzien van het uitrijden van mest, voerstrategieën voor pluimvee en varkens en onderdelen van een goede landbouwpraktijk (registratie voer- en meststromen en scholing, planning en programmering). Dergelijke aspecten zijn uitgewerkt in beleid dat geen betrekking heeft op de inrichting, bijvoorbeeld de Meststoffenwet en het Besluit gebruik meststoffen. De betreffende verplichtingen zijn in voldoende mate geïmplementeerd in het betreffende beleid. Bij de toetsing van de aanvraag in het kader van de Wet milieubeheer is niet nader ingegaan op deze verplichtingen.

Voor het verschaffen van enig inzicht in mogelijke significante milieueffecten is een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Met de keuze van het in het onderliggende Mer aangegeven "Voorkeursalternatief" wordt middels deze aanvraag invulling gegeven aan de bepalingen uit de IPPC-Richtlijn. De gevraagde vergunning vormt geen reden de gevraagde vergunning op grond

van de IPPC-richtlijn te weigeren.

Vogelrichtlijn

Binnen het grondgebied van Ommen en de directe omgeving is geen sprake van specifieke leefgebieden van vogels, die zijn aangewezen of erkend als speciale beschermingszone. In het onderliggende Mer is aandacht geschonken aan dit aspect. Er bestaat dan ook geen aanleiding om de aanvraag te beoordelen op verenigbaarheid met de Vogelrichtlijn.

Habitatrichtlijn

De habitatrichtlijn, vastgesteld door de Raad van de Europese gemeenschappen van 21 mei 1992, heeft tot doel natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in stand te houden. Nederland heeft een bijdrage geleverd aan communautaire lijst, als bedoeld in artikel 4, lid 2 van de Habitatrichtlijn. Het gebied 'Vecht- en Beneden-Regge', die grofweg het midden en zuidelijke deel van het grondgebied van de gemeente Ommen omvat, staat op deze lijst.

De Europese Commissie heeft op 7 december 2004 de lijst met habitatgebieden vastgesteld op grond van de Europese Habitatrichtlijn. Vaststelling van de lijst door de Commissie betekent dat vanaf dat moment artikel 6 lid 2, 3 en 4 van de Habitatrichtlijn is gaan gelden.

De Habitatbescherming ten aanzien van soorten is geïmplementeerd in de gewijzigde Flora- en Faunawet. De inrichting (vleesvarkenshouderij met pony's) is gelegen op een afstand van circa 4100 meter van de begrenzing van het voorgedragen gebied "Vecht en Beneden-Regge".

De wijzigingen ten opzichte van de vigerende situatie hebben in hoofdzaak betrekking op uitbreiding van de vleesvarkenshouderijtak. Een en ander zal plaatsvinden binnen het berekende gecorrigeerd ammoniakemissieplafond van het bedrijf.

Uitwerking hiervan heeft plaatsgevonden in het onderliggende Mer en het gekozen "Voorkeursalternatief" voor deze inrichting.

De vergunningaanvraag zal niet leiden tot een onacceptabele potentiële negatieve invloed op het voortbestaan van de aanwezige natuurlijke habitats in de betreffende gebieden.

Wij concluderen dat de natuurlijke kenmerken, mede gelet op de afstand en de omvang van de activiteiten, van het gebied niet zullen worden aangetast. Uitwerking hiervan heeft plaatsgevonden in het onderliggende Mer en het gekozen "Voorkeursalternatief" voor deze inrichting.

Nitraatrichtlijn

Op grond van de Europese richtlijn voor het uitrijden van nitraat mag ten hoogste 170 kilogram stikstof per hectare worden uitgereden. Momenteel is in het kader van de Nitraatrichtlijn nog steeds de MINAS maatgevend. Hiermee wordt elk jaar, met inachtneming van vastgestelde verliesnormen en de aan- en afvoer, een mineralenbalans opgemaakt. De veehouderij aan de Dwarsdijk 5 valt onder het regime van de MINAS-registratie en deze wordt dan ook jaarlijks opgesteld. In het onderliggende Mer is aandacht geschonken aan dit aspect.

2.3. Nederlandse wet- en regelgeving

Ammoniak

De Wet ammoniak en veehouderij (WAV) bevat regels inzake de ammoniakemissie uit dierenverblijven behorende bij veehouderijen. Voor de berekeningen van de ammoniakemissie van een veehouderij gelden de emissiefactoren die zijn opgenomen in bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Onder de Wav worden kwetsbare gebieden, die door de gedeputeerde Staten van Overijssel zijn vastgesteld, extra beschermd. Op 16 maart 2005 heeft de Raad van State het besluit van de gedeputeerde Staten van Overijssel inzake de vastgestelde kwetsbare gebieden vernietigd (LJN: AT0565). Boven genoemde uitspraak van de Raad van State lijdt derhalve wederom tot toetsing aan artikel 2 derde lid van de WAV. Op grond van artikel 2 derde lid van de WAV geldt dat zolang de aanwijzing van kwetsbare gebieden niet heeft plaatsgevonden, de gemeentelijke ARP-verzuringkaarten bepalend zijn voor de afbakening van de kwetsbare gebieden

Vergunde situatie

Volgens de eerdergenoemde vergunningen mogen binnen de inrichting Dwarsdijk 5 te Ommen maximaal de volgende aantallen dieren worden gehouden:

Voor de berekeningen "Vergunde situatie", zie onderstaande tabel:

Diersoort	Aantal	dier/mve	Emissie (kg/jr/dier)	Totaal mve's	Emissie kg/jr
Vleesvarkens (D.3.2.1.2) Stal C/D	1984	1,00	4,00	1984,0	7936,00
Vleesvarkens (D.3.2.7.2.1) Stal F	1176	1,40	1,00	840,0	1176,00
Volwassen pony's (K.3) Stal B	4		3,10		12,40
Totale emissie				2824,0	9124,4
Depositie (mol NH ₃ /jr/ha;		afstand (meters): ca. 90 (bos)		factor: 0,094	857,7

Voor het bepalen van de ammoniakemissie is gebruik gemaakt van de Regeling ammoniak en veehouderij van 13 april 2004, bijlage 1.

Op grond van artikel 6, lid 2 van de Wav geldt het volgende:

Een vergunning voor het veranderen van een veehouderij wordt geweigerd, indien de aanvraag betrekking heeft op een uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën en een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

Op grond van artikel 7 lid 1 van de Wav geldt het volgende:

In afwijking van artikel 6, eerste lid, wordt de vergunning niet geweigerd, voorzover:

- a. *de ammoniakemissie uit de dierenverblijven na de uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding:*
  - 1° *zou mogen veroorzaken indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde, of*
  - 2° *op grond van eerder verleende nog geldende vergunningen mocht veroorzaken, indien deze lager is dan de ammoniakemissie, als bedoeld onder 1°.*

Omdat de veehouderij is gelegen op circa 90 meter afstand van een voor verzuring gevoelig / kwetsbaar gebied dient op grond van bovenstaande derhalve het gecorrigeerde ammoniakemissieplafond voor deze inrichting te worden vastgesteld.

Voor de berekeningen "Ammoniakplafond in vergunde situatie", zie onderstaande tabel:

Diersoort	Aantal	dier/mve	Emissie (kg/jr/dier)	Totaal mve's	Emissie kg/jr
Vleesvarkens (te corrigeren)	1984	1,30	1,20	1526,2	2380,80
Vleesvarkens (D.3.2.7.1.1)	1176	1,40	1,00	840,0	1176,00
Volwassen pony's (K.3)	4		3,10		12,40
Totale emissie				2366,2	3569,2
Depositie (mol NH3/jr/ha)		afstand (meters): ca. 90 (bos)		factor: 0,094	
					335,5

Berekening conform Regeling ammoniak en veehouderij, bijlage 1 en de Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwwontwikkelings/verwevingsgebieden bijlage 1 en 2.

Aangevraagde situatie

De huidige aanvraag betreft een revisievergunning voor een in hoofdzaak vleesvarkensbedrijf, waar de navolgende aantallen dieren zullen worden gehouden:

Voor de berekeningen "Aangevraagde situatie", zie onderstaande tabel:

Diersoort	Stal systeem	stal nr.	Aantal	dier/mve	Emissie (kg/jr/dier)	Totaal mve's	Emissie kg/jr
Vleesvarkens	D31.142	C	1080	1,40	0,18	77,4	194,4
Vleesvarkens	D31.142	D	126	1,40	0,18	95,7	232,8
Vleesvarkens	D327.11	F	224	1,30	1,00	176,2	224,0
Vleesvarkens	D31.142	G	224	1,40	0,18	162,9	439,2
Vleesvarkens	D31.141	H	56	1,40	0,13	32,9	69,6
Volwassen Pony's > 3jr.	K3	B	4	0,00	3,10	0,0	12,4
Totale emissie						540,0	3157,68
Kwetsbaar geb WW/Depositie (mol NH3/jr/ha)		afstand (meters): 90		factor: 0,094		296,82	
Sark	Categorie	I	II	III	IV	V	
	Minimale afstand	267	216	144	92	50	

Berekening conform Regeling ammoniak en veehouderij, bijlage 1 en de Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwwontwikkelings/verwevingsgebieden bijlage 1 en 2.

De wijziging in dieren brengt een verlaging van de ammoniakemissie, ten opzichte van de vergunde niet gecorrigeerde emissiewaarde voor deze inrichting met zich mee van $9124,4 - 3157,68 = 5966,7$ kg NH3 per jaar.

De depositie van dit bedrijf op het kwetsbaar gebied bedraagt afgerond 858 mol NH3/ha/jr.

De wijziging in dieren brengt een verlaging van de ammoniakemissie, ten opzichte van de vergunde inclusief gecorrigeerde emissie (ammoniakemissieplafond) voor deze inrichting met zich mee van $3569,2 - 3157,68 = 411,52$ kg NH3 per jaar.

De depositie van dit bedrijf op het kwetsbaar gebied bedraagt afgerond 336 NH3/ha/jr.

Het totaal aan ammoniakemissie bedraagt in de nieuwe situatie afgerond 3158 kg NH3 per jaar. De depositie van dit bedrijf op het kwetsbaar gebied bedraagt afgerond 297 mol NH3/ha/jr.

Op bijgevoegde bijlage is een afschrift bijgevoegd van het relevante deel van de verzuringskaart behorend bij het voormalige Ammoniakreductieplan van de gemeente Ommen.

Van deze kaart is af te leiden dat de afstand van enig dierenverblijf van deze inrichting wel is gelegen binnen een zone van 250 meter van een dergelijk kwetsbaar gebied. De afstand bedraagt in casu namelijk circa 90 meter.

Conclusie: De Wet ammoniak en veehouderij staat de vergunningverlening niet in de weg.

Directe ammoniakschade

Naast schade aan natuurgebieden en bos kan ammoniak tevens schadelijk zijn voor andere soorten, waaronder agrarische gewassen / planten. Afhankelijk van de gevoeligheid van de gewassen dient een afstand van minimaal 25 dan wel 50 meter te worden aangehouden om schade ten gevolge van ammoniakemissie te vermijden. Een en ander is gebaseerd op jurisprudentie en het Rapport "Stallucht en planten 1981" en het "Plan research International".

Conclusie: Binnen genoemde afstanden bevinden zich geen gevoelige gewasgroepen en is derhalve geen sprake van directe ammoniakschade voor agrarische gewassen.

Ontwerp-besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Het is niet uitgesloten dat, indien het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij in werking treedt, deze gevolgen heeft voor uw vergunnings situatie.

Stank

Vanaf 1 mei 2003 dient een vergunningaanvraag voor een veehouderijbedrijf wat het stankaspect betreft getoetst te worden aan de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden (hierna te noemen de Wet stankemissie veehouderijen). De Wet stankemissie veehouderijen bevat een ministeriële regeling, namelijk de Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden (hierna te noemen de Regeling stankemissie veehouderijen).

De wet en de regeling schrijven de minimaal in acht te nemen afstand vanaf veehouderijbedrijven, die zijn gelegen in landbouwontwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden met het primaat natuur, tot stankgevoelige objecten.

De werkingssfeer van de Wet stankemissie veehouderijen is beperkt tot reconstructiegebieden, waarvoor een reconstructieplan is vastgesteld. De gemeente Ommen bevindt zich in het reconstructieplangebied Salland-Twente. Het bedrijf, gelegen aan Dwarsdijk 5 te Ommen is gelegen in een "Verwevingsgebied".

Individuele beoordeling van pony's

(vaste afstandsdieren waarvoor geen omrekeningsfactoren zijn vastgesteld)

Voor bovengenoemde dieren zijn in de Wet stankemissie veehouderijen en de Regeling stankemissie veehouderijen vaste, minimaal aan te houden, afstanden opgenomen. De afstand vanaf het maatgevende emissiepunt van de inrichting tot aan de gevel van een stankhindergevoelig object dient tenminste te bedragen:

- 100 meter bij een object behorende bij categorie I;
- 100 meter bij een object behorende bij categorie II;
- 50 meter bij een object behorende bij categorie III;
- 50 meter bij een object behorende bij categorie IV;
- 50 meter bij een object behorende bij categorie V.

Individuele beoordeling varkenshouderijtak

Voor bovengenoemde dieren zijn in de Wet stankemissie veehouderijen en de Regeling stankemissie veehouderijen vaste, minimaal aan te houden, afstanden opgenomen. De afstand vanaf het maatgevende emissiepunt van de inrichting tot aan de gevel van een stankhindergevoelig object dient tenminste te bedragen:

- 594 meter bij een object behorende bij categorie I;
- 468 meter bij een object behorende bij categorie II;
- 277 meter bij een object behorende bij categorie III;
- 197 meter bij een object behorende bij categorie IV;
- 50 meter bij een object behorende bij categorie V.

Binnen de bovengenoemde afstanden zijn geen objecten behorende bij respectievelijk de categorieën I, II, III, IV en V aanwezig.

Het dichtstbijzijnde object, Dwarsdijk 6 (object cat. V), bevindt zich op een afstand van ca. 197 meter van het dichtstbijzijnde maatgevende stankemissiepunt van de onderhavige varkensstal H.

Conclusie: De Wet stankemissie veehouderijen en de Regeling stankemissie veehouderijen staan de vergunningverlening niet in de weg.

Bodem

De vergunningaanvraag heeft betrekking een aantal activiteiten die mogelijk tot bodemverontreiniging kunnen leiden.

Uit de aanvraag blijkt dat er oliën, reinigingsmiddelen en mest opgeslagen wordt.

Er zijn voorschriften opgenomen in de vergunning die gericht zijn op de bodembescherming. Gezien het in de aanvraag omschreven gebruik van de inrichting en de bij de vergunning opgenomen voorschriften, wordt de kans op bodemverontreiniging tot een minimum beperkt. Naast deze voorschriften zijn de bepalingen van de Wet bodembescherming en de Wet milieubeheer van toepassing.

Geluid

Voor het bedrijf is een akoestisch rapport met rapportnummer 2004.2589-1 van Cauberg – Huygen ten behoeve van de vergunningaanvraag Wet milieubeheer (revisie) voor de inrichting op perceel Dwarsdijk 5 te Ommen opgemaakt, en maakt onderdeel uit van de vergunning.

Met betrekking tot het stellen van geluidsnormen is rekening gehouden met het gestelde in de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening 1998. Het vaststellen van de grenswaarden L_{Aeq} is gebeurd overeenkomstig het gestelde in de eerdergenoemde Handreiking. Gelet op de bebouwing in de directe omgeving van de onderhavige inrichting is door de aanvrager een akoestisch onderzoeksrapport bij de aanvraag gevoegd. Uit het rapport volgt de geluidemissie van de inrichting voor de aangevraagde bedrijfssituatie.

Ter indicatie is het achtergrondniveau van het omgevingsgeluid, het L_{95} -niveau bepaald. Geconstateerd is dat wordt voldaan aan de streefwaarden, zoals opgenomen in de eerdergenoemde Handreiking Hoofdstuk 4, tabel 4, landelijke omgeving.

De maximale toegestane geluidsniveaus zijn afgestemd op de feitelijk te verwachten maximale geluidsniveaus in de dag-, avond- en nachtperiode.

De incidentele bedrijfssituatie wordt, aanvullend op de representatieve bedrijfssituatie beschouwd en vindt niet meer dan 12 dagen per jaar plaats.

Ten aanzien van indirecte hinder door wegverkeer van en naar de inrichting, is rekening gehouden met de circulaire 'Geluidhinder door het wegverkeer van en naar de inrichting' van het Ministerie van VROM d.d. 29 februari 1996'.

Energie

In oktober 1999 is van de ministers van Economische Zaken en VROM de circulaire "Energie in de milieuvergunning" verschenen. In deze circulaire wordt geadviseerd geen voorschriften voor een energieonderzoek op te nemen, als het jaarlijks energieverbruik in een inrichting lager is dan 25.000 m³ aardgas of 50.000 kWh elektriciteit per jaar.

Uit het aanvraagformulier blijkt, dat er in de inrichting een geschat verbruik is van 460.000 kWh elektriciteit. Deze verbruikscijfers zijn aanzienlijk hoger dan die, genoemd in de circulaire.

Voor het gebruik van gas voor de verwarming van stallen en vergister wordt opgemerkt dat met behulp van de warmtekrachtinstallatie (WKK) de benodigde warmte wordt geleverd.

Uitwerking met betrekking tot het milieuaspect energie heeft plaatsgevonden in het onderliggende MER en het gekozen "Voorkeursalternatief" voor deze inrichting. Aan de aanvraag is een energiebalans gevoegd waaruit blijkt dat de energie en warmte uit het vergistingsproces gebruikt wordt voor het vleesvarkensbedrijf (ventilatoren, verwarming voersysteem, etc.) en de overige energie wordt geleverd als 'groene stroom' aan het net. Daarnaast zijn voorschriften opgenomen met betrekking tot de registratie van gas- en energieverbruik.

Afvalwater

A. Het toetsingskader

Door het in werking treden van de Wet houdende wijziging van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Staatsblad 1994, nummer 798; de zogenaamde Wet afvalwater) is per 1 maart 1996 de gemeentelijke lozingsverordening vervallen en wordt het lozen van afvalwater op de riolering geregeld in deze vergunning op grond van de Wet milieubeheer.

B. De gevolgen van de aangevraagde activiteiten

Tijdens het reinigen van de stallen komt een afvalwaterstroom vrij. Bij het schoonmaken van veewagens en de kadaveraanbiedvoorziening komt afvalwater vrij dat is verontreinigd met ontsmettingsmiddelen en/of mestresten. Het overige afvalwater is hoofdzakelijk van huishoudelijke aard.

C. Maatregelen en voorzieningen

Het (reinigings-) afvalwater uit de stallen wordt direct opgevangen in de drijfmestkelders. Dit mesthoudend afvalwater wordt samen met de drijfmest verspreid over de landbouwgronden conform het Besluit gebruik meststoffen.

Het vrijkomende afvalwater bij het schoonmaken van veewagens en kadaveraanbiedvoorzieningen mag niet worden geloosd in de bodem en/of het oppervlaktewater en/of op de riolering. Het afvalwater afkomstig van de wasplaats wordt geloosd in een mestkelder. Het niet verontreinigde hemelwater wordt geloosd op de nabij gelegen sloot. Dit wordt geregeld door middel van afsluiters.

Het afvalwater van huishoudelijke aard wordt eveneens geloosd op de mestkelder.

D. Beoordeling en conclusie

Uit beoordeling van de aanvraag blijkt dat er ten aanzien van het te lozen afvalwater door het bedrijf voldoende maatregelen en voorzieningen zijn getroffen. In de vergunning zullen specifieke voorschriften voor het te lozen afvalwater worden gesteld.

Veiligheid

Door voorschriften te verbinden aan de vergunning ten aanzien van elektrische installatie, brandgevaarlijke voorzieningen, stookinstallaties en opslag van stoffen wordt het brand- en/of explosiegevaar tot een aanvaardbaar minimum terug gebracht.

Koel- en vriesinstallaties

Koel- en vriesinstallaties moeten voor wat betreft het gebruik van koelmiddelen (koelen van kadavers) alsmede ten aanzien van de lektheid voldoen aan het gestelde in het "Besluit ozonlaagafbrekende stoffen Wms 2003" dan wel het "Besluit broeikasgassen Wms 2003" en de regeling lektheid koelinstallaties 1997. Ter bescherming van het milieu zijn er voorschriften gesteld.

Stof

De varkenshouderij kenmerkt zich niet als activiteit waarbij relevante hoeveelheden stofemissie voorkomen. Doordat het merendeel van de vleesvarkensstallen wordt voorzien van een chemische luchtwasser (natwasser) en voorschriften zijn gesteld met betrekking tot het voorkomen van stofemissie bij het vullen van veevoedersilo's worden stofemissies in voldoende mate voorkomen.

2.4 MEST-/ CO- VERGISTINGSINSTALLATIE

Beknopte beschrijving mest- / co- vergistingsinstallatie

Van de jaarlijkse mestproductie op bedrijfsniveau (1 ton mest/jaar) wordt voor circa 7.400 ton varkensdrijfmest en 2.000 ton energiemais (25 hectare) en 60 ton koolzaad (17 hectare) CO-substraat een mestsilos (vergister) van 2.000 m³ aangevraagd. Verse mest wordt in een mestbassin bijeengebracht (vooropslag van 300 m³). De vergistingsinstallatie bestaat uit de volgende onderdelen. De verse mest wordt in een mengtank (invoer droge stof) gebracht waarna stoffen kunnen worden toegevoegd die de biogasproductie verhogen (co-vergisting met organisch materiaal (positieve lijst producten)). In onderhavige aanvraag betreft dit enkel energiemais en koolzaad. Zo snel mogelijk na het verzamelen van de mest worden telkens kleine porties naar de vergister met roerwerk gepompt. Vluchtige vetzuren worden door de vergisting omgezet in CO₂ en methaan. Bij een gemiddelde verblijftijd van de mest in de vergister van 40 dagen bij een temperatuur van circa 35-40 °C wordt biogas geproduceerd met een methaangehalte van 50 tot 80%. Na ontwatering en ontzwaveling van het biogas (reiniging) wordt het verbrand in een gasmotor waaraan een generator is gekoppeld om elektriciteit op te wekken (Warmte Kracht Koppeling (WKK)). De daarbij geproduceerde warmte wordt gebruikt voor het verwarmen van de vergister en eventueel de stallen of het woonhuis. De elektriciteit wordt als Groene stroom teruggeleverd aan het elektriciteitsnet.

Bevoegd gezag

In principe is de gemeente het bevoegd gezag voor het bewerken, verwerken, opslaan of overslaan van dierlijke of overige organische meststoffen (cat. 7.1 Ivb.) met een capaciteit van minder dan 25.000 m³ per jaar. De verwerkingscapaciteit van de installatie bedraagt maximaal 9.000 m³ per jaar. Daarnaast is van afvalstoffenbewerking categorie 28 van het Ivb niet van toepassing omdat enkel de verwerking van NIET positieve lijst producten wordt aangevraagd.

IPPC

In verband met de IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control Directive) zal de Wet milieubeheer op een aantal punten worden aangepast. Zo wordt artikel 8.10, tweede lid, onder a Wm uitgebreid met de bepaling dat de vergunning in ieder geval wordt geweigerd indien niet kan worden bereikt dat in de inrichting tenminste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast. De voor een inrichting beste beschikbare technieken worden afgeleid van de voor de betreffende bedrijfstak beste beschikbare technieken gecombineerd met de specifieke milieuomstandigheden en technische kenmerken van de inrichting.

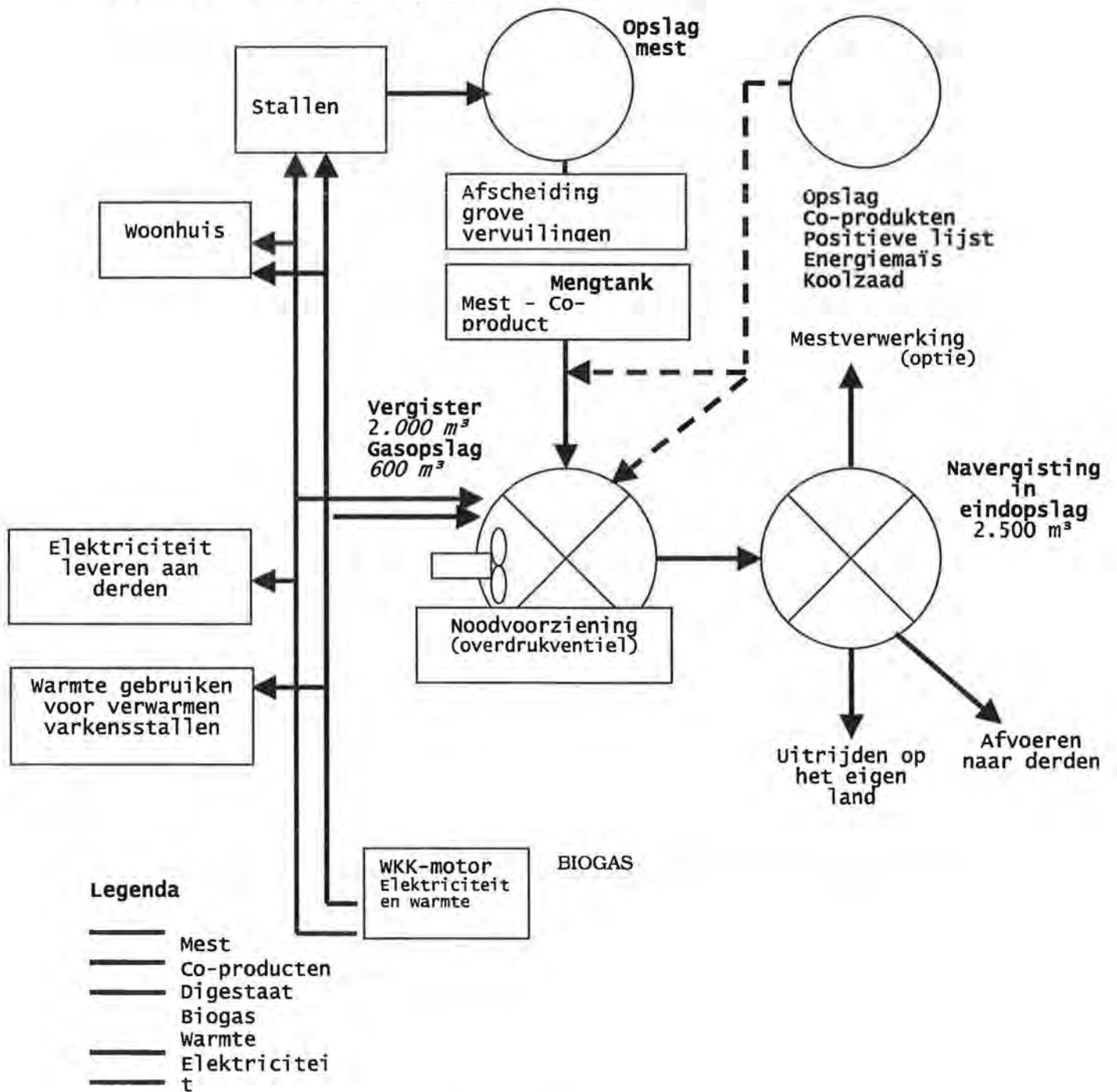
De BREF verstaat onder mestbehandeling onder andere biologische behandeling waaronder ook (co-)vergisting wordt begrepen. De technieken voor behandeling van mest op bedrijfsniveau zijn volgens de BREF alleen voorwaardelijk BBT, zie bijlage 2. Om (co-)vergisting als techniek toe te mogen passen moet bijvoorbeeld aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- Er moet een markt zijn voor groene stroom;
- De vergisting samen met (andere) organische afvalproducten en het uitrijden van vergistingsproducten moet op grond van de lokale regelgeving zijn toegestaan.

Voor de vergunningverlening betekent dit dat indien co-vergisting wordt toegepast het bevoegd gezag bij de beoordeling rekening houdt met de voorwaardelijke BBT in hoofdstuk 5.2.6 en 5.3.6 van de BREF. In bijlage 2 is een samenvatting van de relevante delen van de BREF voor de intensieve veehouderij opgenomen.

Omdat enkel co-producten mogen worden toegepast welke zijn opgenomen in de positieve lijst wordt het digestaat erkend als mest op basis van de meststoffenwet. Daarnaast is een biogasinstallatie uit bedrijfseconomisch oogpunt alleen rendabel als de opgewekte energie wordt geleverd als 'groene stroom'.

Processchema mestvergisting op boerderijniveau

Processchema mestvergisting op boerderijniveau

Beoordeling milieu-aspecten mestvergistingsinstallatie

De volgende milieurandvoorwaarden spelen een belangrijke rol bij de vergunningverlening van mestvergistingsinstallaties.

1. Lucht
2. Bodem
3. Geluidhinder
4. Afvalstoffen
5. Veiligheid
6. Energie
7. Water
8. Hygiëne
9. Externe veiligheid (t.a.v. de productie, opslag en verbranding van biogas)
10. Toetsingskader Wet ruimtelijke ordening

1. TOETSINGSKADER LUCHT

Onderhavige aanvraag betreft een mestverwerkingsinstallatie op boerderijniveau. In het algemeen kan worden gesteld dat voor de beoordeling van emissies naar de lucht als gevolg van de opslag van mest en CO-producten en de mestvergisting, afhankelijk van de toegepaste technieken en/of activiteiten, een of meerdere van de volgende normstelsels van toepassing kunnen zijn:

- de Nederlandse emissie Richtlijn Lucht (NeR), met daarin opgenomen de Bijzondere Regeling Mestverwerkende bedrijven;
- het Besluit Emissie Eisen Stookinstallaties Milieubeheer B (BEES-B).

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) stelt regels m.b.t. beslissingen inzake vergunningen krachtens de Wet milieubeheer, voor zover het ammoniakemissie uit dierenverblijven van veehouderijen betreft. Deze wet stelt dus geen regels ten aanzien van ammoniakemissie uit mestvergistingsinstallaties. De richtlijnen waaraan mestvergistingsinstallaties moeten voldoen, zijn beschreven in de Nederlandse emissie Richtlijn (NeR). De NeR heeft een algemene geaccepteerde waarde, de emissierichtlijnen zijn immers bepaald aan de hand van gedegen onderzoek door gerenommeerde onderzoeksinstellingen.

Bijzondere regeling Mestverwerkende bedrijven.

Op mestvergistingsinstallaties is de Bijzondere Regeling Mestverwerkende bedrijven (uit de NeR, A1, voorheen 3.5/18) van toepassing. Deze is oorspronkelijk bedoeld voor afzonderlijke, grootschalige mestverwerkende bedrijven. Uit deze bijzondere regeling valt te herleiden dat de als gevolg van het totaal aan activiteiten van een mestvergistingsinrichting (dus inclusief opslag, bewerking, etc.) de emissieconcentraties van NH₃ gelimiteerd wordt tot maximaal 5 mg/Nm³. Deze emissie-eis is scherper dan de algemene eisen van de NeR, namelijk 200 mg/m³, bij een grensmassastroom van 5 kg/h. In de bijzondere regeling zijn geen grensmassastromen weergegeven.

Naast mogelijke ammoniak en geuremissies uit de mestvergistingsinstallatie vindt daarnaast ook NO_x-emissie plaats, door de gasmotor uit de warmtekrachtkoppeling.

Het uitgangspunt voor de NO_x-emissies is dat de emissie zo laag mogelijk moet zijn (ALARA)¹. Bij mestvergistingsinstallaties komt hoogcalorisch gas (biogas) vrij dat vervolgens nuttig aangewend kan worden voor energieopwekking. Bij de verbranding van biogas ontstaan de verbrandingsgassen NO_x en CO₂. De verbranding vindt plaats in een zuigermotor. Voor deze stookinstallaties zullen veelal (afhankelijk van het type en de capaciteit) de emissie-eisen voor NO_x van BEES B van toepassing zijn.

---

¹ ALARA (As Low As Reasonable Achievable) is een criterium op basis waarvan kan worden beoordeeld welke milieu en kwaliteitsprestaties van installaties redelijkerwijs kunnen worden geëist in relatie tot de financieel-economische kosten van de benodigde voorzorgs- en beheersmaatregelen.

Ammoniak en geur

Mestvergisting is een vorm van mestverwerking die plaatsvindt in een zodanig afgesloten systeem dat emissie van ammoniak (NH₃) naar de lucht wordt voorkomen of zeer beperkt. Anders zou immers ook het biogas ontsnappen. Aan de gestelde normen kan worden voldaan omdat de toegepaste techniek bestaat uit een gesloten procesinstallatie waardoor de ammoniakemissie verwaarloosbaar is en derhalve beneden de hiervoor genoemde norm blijft.

De richtlijn Mestverwerkingsinstallaties, uitgegeven door InfoMil in februari 2001 geeft aan welke normstelling voor geur geldt bij mestverwerking, waaronder mestvergisting ook valt. Indien er sprake is van kleinschalige (<25.000 ton per jaar) centrale mestverwerking dan moet de geuremissie voor wat betreft de afstand tot stankgevoelige objecten voldoen aan de richtlijn Veehouderij en stankhinder 1996 (inclusief de daarover gevormde jurisprudentie). In opdracht van Novem heeft Witteveen+Bos onderzoek uitgevoerd naar de geuremissie bij gebruik van vergiste mest en onvergiste mest. Uit dit onderzoek wordt geconcludeerd dat mestvergisting op inrichtingsniveau juist zal leiden tot een lagere geuremissie ten opzichte van dezelfde inrichting zonder mestvergisting.

De geur- en ammoniakemissie wordt in hoofdzaak bepaald door de opslag van CO-producten en het mengen van deze producten met de mest.

De afstand tussen deze plaats en de dichtstbijzijnde woning bedraagt meer dan 200 meter. Deze afstand is groter dan de minimaal vereiste afstand van 197 meter. De situering van de mestvergistingsinstallatie in onderhavige aanvraag voldoet echter de Wet stankemissie en veehouderijen.

Door de algemene voorschriften die zijn opgenomen met betrekking tot het transporteren van mest, co-producten en de geslotenheid van de vergistingsinstallatie, wordt geuroverlast tot een minimum beperkt. Met betrekking tot de geslotenheid is opgenomen dat de gasbuffer fungeert als een luchtdichte afdekking op de mestvergistingstank/-silo. Daarnaast moet de ontluchting van de mengtank en de opslag van vloeibare producten worden geleid door de WKK-verbrandingsmotor. De verbranding van proceslucht is een eenvoudige technische oplossing om eventuele geurhinder als gevolg van het mestvergistingsproces te voorkomen. Op basis van genoemde argumenten valt geen geurhinder van het mestverwerkingsproces te verwachten.

LUCHTEMISSIES WKK

Naast mogelijke ammoniak en geuremissies uit de mestvergistingsinstallatie vindt daarnaast ook NO_x, H₂S, SO_x en CO-emissie plaats, door de gasmotor uit de warmtekrachtkoppeling. Het uitgangspunt voor de NO_x-emissies is dat de emissie zo laag mogelijk moet zijn (ALARA)². Voor deze stookinstallaties zijn (afhankelijk van het type en de capaciteit) de richtlijnen van het Besluit emissie-eisen stookinstallaties Milieubeheer B van toepassing zijn. Daarnaast is de circulaire emissiebeleid energiewinning uit biomassa of afval van toepassing.

Stikstofoxiden (NO_x)

In onderstaande tekst wordt de inhoud van BEES B alleen gegeven voor het verbranden van biogas in zogenaamde warmtekrachtkoppelingen (zuigermotor). Voor stookinstallaties die biogas verbranden gelden vooral emissie-eisen van stikstofoxiden (NO_x). Bij verbranding van gas komt immers geen stof vrij en door het ontzwellen van het biogas alvorens het gas te verbranden in de WKK, zal de emissie van zwaveloxiden eveneens minimaal zijn. Biogasontzwellen is nodig om de levensduur van de zuigermotor te garanderen. Hieronder zullen de aandachtspunten uit het Bees B gegeven worden, die voor een mestvergistingsinstallatie met daaraan gekoppeld een WKK-installatie, belangrijk zijn.

Inrichtingen waarop Bees B van toepassing is

---

² ALARA (As Low As Reasonable Achievable) is een criterium op basis waarvan kan worden beoordeeld welke milieu en kwaliteitsprestaties van installaties redelijkerwijs kunnen worden geëist in relatie tot de financieel-economische kosten van de benodigde voorzorgs- en beheersmaatregelen.

De eisen van Bees B gelden echter rechtstreeks en behoeven dus niet in de vergunning te worden opgenomen. *De eisen van Bees A zijn tevens van toepassing op een inrichting die afvalstoffen vergist.*

Tenslotte bestaat bovendien een relatie tussen Bees B en de Nederlandse emissie Richtlijn (NeR). Hierbij heeft Bees B uitsluitend betrekking op verbrandingsemissies van stookinstallaties. De Nederlandse emissie Richtlijn ziet primair op procesemissies.

In combinatie met een mestvergister, wordt het biogas met een warmtekrachtkoppeling omgezet in elektrische energie en thermische energie. Een WKK maakt gebruik van een zuigermotor.

Een zuigermotor is een stookinstallatie, bestaande uit een toestel waarin een door verbranding van brandstof verkregen gasmengsel een zuiger in beweging brengt voor de aandrijving van een werktuig (artikel 1, lid 1, onder k). Een zuigermotor valt onder Bees B als daarin gasolie (diesel) of gasvormige brandstoffen (zoals aardgas en biogas) of een mengsel van deze brandstoffen wordt verstoekt en als deze wordt gebruikt voor de aandrijving van (artikel 2, lid 1, onder b) een elektrische generator of gascompressor in respectievelijk een warmtekracht- of warmtepomp-installatie.

Over stookinstallaties die gebruik maken van een zuigermotor in combinatie met een elektrische generator het volgende. De gebruikte brandstof is biogas, afkomstig uit het vergistingsproces.

Emissie-eisen

De emissie-eisen voor zuigermotoren zijn gebaseerd op de bestrijding van NO_x-uitwerp overeenkomstig met de stand der techniek. Daar waar de stand der techniek niet eenduidig in eisen is vast te leggen, is bij de eis een bandbreedte aangegeven. De vergunningverlener kan in die gevallen in het belang van het voorkomen of beperken van luchtverontreiniging binnen die bandbreedte een scherpere eis stellen (voorschrift 8B.3). Onder bandbreedte wordt dus verstaan de ruimte die is gegeven om strengere eisen te stellen dan de in het Bees vastgelegde basis eis. De emissie-eisen worden regelmatig geëvalueerd om na te gaan of deze geleet op de ontwikkeling van de stand der techniek en de kwaliteit van het milieu aanpassing noodzakelijk zijn.

De huidige nationale wetgeving is momenteel onvoldoende toegesneden op de omstandigheden van een toenemende inzet van biomassa en afval als secundaire brandstof. Een herijking van het huidige emissiebeleid voor energiewinning uit biomassa en afval is dus noodzakelijk om adequaat in te kunnen spelen op de nieuwe ontwikkelingen. In de circulaire: emissiebeleid voor energiewinning uit biomassa en afval zijn de emissie-eisen voor stookinstallaties op biogas opgenomen. De emissiewaarden opgenomen in deze circulaire zullen worden opgenomen in de regelgeving; het Bees A en B zullen daartoe worden aangepast. Tot die tijd gelden de emissie-eisen uit de circulaire als richtlijn. Voor alle aanvullende eisen, buiten de emissie-eisen om, kan echter wel verwezen worden naar de Bees B richtlijn. Het Besluit verbranden afvalstoffen van april 2004 is niet van toepassing omdat het een gasvormige brandstof betreft.

De NO_x-norm bedraagt 100 mg/Nm³ bij 6% O₂ (70 mg/Nm³ bij 11% O₂), tenzij de betreffende installatie een energetisch rendement haalt van ten minste 40% elektriciteitsequivalenten (Eel-eq) of hoger, in dat geval bedraagt de norm 200 mg/m³ bij 6% O₂ (10 mg/m³ bij 11% O₂). Voor de berekening van het energetisch rendement wordt het thermische rendement vermenigvuldigd met een factor 0,47 en opgeteld bij het elektrisch rendement. (Pronk, 2002)

De aanvullende NO_x-eisen zoals die voor zuigermotoren in het Bees B is opgenomen wordt hieronder beschreven. De emissie-eisen uit de circulaire zullen op termijn in de emissie-eisen van het Bees B aangepast worden.

Bij de NO_x-eis voor een zuigermotor wordt nagenoeg altijd een "rendementsfactor" toegepast. Deze factor bedraagt 1/30 van het motorrendement. Het motorrendement is het procentuele aandeel van de warmte-inhoud van de toegevoerde brandstoffen dat bij de hoogste belasting waarbij de zuigermotor continu kan worden bedreven bij ISO luchtcondities in arbeid wordt omgezet. Het motorrendement varieert van ca. 30% voor oudere gasmotoren tot ca. 38% voor de nieuwste gasmotoren. Bij een motorrendement van 35% bedraagt de rendementsfactor 1,17. Een NO_x-eis van bijvoorbeeld 140 g/GJ maal 1/30 van het motorrendement bedraagt in dat geval: 140 maal 1,17 = 164 g/GJ.

Bij zuigermotoren dient de emissie te worden teruggerekend op ISO-luchtcondities en te worden betrokken op de warmte-inhoud van de toegevoegde brandstof. De ISO-luchtcondities zijn als volgt: een temperatuur van 288 K, een druk van 101,3 kPa en een relatieve luchtvochtigheid van 60%.

Bij een zuigermotor mag, indien de temperatuur van de aangezogen lucht lager is dan 288 K en de vochtigheid van de aangezogen lucht hoger is dan 0,0063 kg water per kg lucht, de gemeten waarde gelijk worden gesteld aan de naar de ISO-luchtcondities gecorrigeerde waarde (artikel 19, lid 2, onder a van de Regeling meetmethoden). In andere gevallen mag 95% van de gemeten waarde gelijk worden gesteld aan de naar ISO-luchtcondities gecorrigeerde waarde.

De emissie-eisen van Bees B zijn opgenomen in de tabel hieronder.

Tabel 5.4 Emissie-eisen voor zuigermotoren (brandstof 100% biogas)

Brandstof	Asvermogen	NO _x -emissie-eis	Voorschrift	Opmerkingen
≥50% gas	≤ 50 kW	100 g/GJ*	7.1 onder a, 2°	Bij ander gas dan aardgas geldt eis per 1-1-2000; strengere eis is te stellen tot en met 100 g/GJ maal de rendementsfactor (voorschrift 8B.3, onder h)

* maal 1/30 van het motorrendement
(Infomil, Leidraad Bees B, 1999)

Meetverplichting

Voor alle onder Bees B vallende stookinstallaties geldt een meetverplichting om vast te stellen of aan de in Bees B gestelde emissie-eisen voldaan wordt. De meetverplichting is omschreven in § 10 van de bijlage van Bees B en in de Regeling meetmethoden. In Bees B is de te hanteren meetstrategie beschreven, zoals welk meetregime van toepassing is, wanneer gemeten moet worden en onder welke condities dit moet geschieden. De Regeling meetmethoden geeft nadere voorschriften over hoe de meting feitelijk moet worden uitgevoerd.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen continue en afzonderlijke metingen. Voor zuigermotoren wordt alleen een afzonderlijke meting van NO_x verricht.

De afzonderlijke meting moet zo spoedig mogelijk na het van kracht worden van de emissie-eis, doch uiterlijk 4 weken nadien worden verricht en vervolgens iedere 3 jaar worden herhaald (voorschrift 10.3.15). Er moet gemeten worden bij de hoogste belasting een gasmotor continu kan worden bedreven.

De meetresultaten van de voorgeschreven metingen en de bewerking daarvan naar standaardcondities dienen in een rapport te worden vastgelegd (artikel 21, Regeling meetmethoden). Tevens dient daarin te worden vermeld de voor elke component of parameter toegepaste meetmethode en de bedrijfscondities van de stookinstallatie voor zover gegevens daarover noodzakelijk zijn voor de vaststelling of aan de van toepassing zijnde emissie-eis wordt voldaan.

Tenminste moet in het meetrapport ingegaan worden op zaken als:

- een eenduidige beschrijving van het emissiepunt;
- alle gemeten componenten, zoals NO_x en O₂;
- de concentraties voor elke deelmeting;
- de belasting van de stookinstallaties;
- de datum en het tijdstip van de meting;
- de toegepaste meetapparatuur (methode, type, nauwkeurigheid);
- de meetinstantie.

Aan de emissie-eis is voldaan indien alle meetuitkomsten die deel uitmaken van een meting, aan de emissie-eis voldoen. In de toelichting bij de Regeling meetmethoden is vermeld dat bij de beoordeling van de meetresultaten de nauwkeurigheidsmarges van de meetmethode ten gunste

van de houder van de inrichting worden uitgelegd. Indien één van de meetuitkomsten die onderdeel uitmaakt van de emissie-eis ligt mag binnen een door het bevoegd gezag vast te stellen periode op grond van een serie andere metingen alsnog worden vastgesteld of aan de emissie-eis is voldaan (voorschriften 10.2.11, 10.2.12, 10.3.8, 10.3.9, 10.4.8, 10.4.9). (Infomil, Leidraad Bees B, 1999)

Zwavelwaterstof (H₂S)

Zwavelwaterstof (H₂S) aanwezig in het biogas wordt in de warmtekrachtinstallatie omgezet in zwaveloxide (SO_x). Om de uitstoot van zwaveloxiden te beperken is het Besluit zwavelgehalte brandstoffen 1974 opgesteld. Dit besluit stelt dat het verboden is als brandstof te gebruiken 'andere brandstoffen, vast, vloeibaar of gasvormig, met een zwavelgehalte van meer dan 1,2 %. Zwavelwaterstof is corrosief en tast de warmtekrachtinstallatie aan. Om deze corrosie en de emissie van zwaveloxiden te vermijden dient het zwavelwaterstof uit het biogas te worden verwijderd. Leveranciers 'Nieuw' betekent dat de zuigermotor nieuw is in de inrichting, en heeft dus niet betrekking op het bouwjaar van de zuigermotor.

Handleiding van gasmotoren geven over het algemeen alleen garantie op de motor indien het zwavelwaterstofgehalte onder 500 ppm wordt gehouden, dit is 0,05 volumeprocent of 0,1 massaprocent zwavel. Hiermee wordt aan de eisen gesteld in Besluit zwavelgehalte brandstoffen voldaan. Bij moderne mestvergisters wordt het zwavelwaterstof bijna uitsluitend via biologische ontzwaveling verwijderd. Door middel van bacteriën in de biogashouder wordt het zwavelwaterstof omgezet in elementair zwavel en water. Met een geringe luchtinjectie in de biogashouder (4-6% van de biogasproductie) is het mogelijk om tot 95% van het zwavelwaterstof te verwijderen. In de praktijk blijkt dat de resulterende zwavelwaterstof concentratie bij mestvergisters na biologische ontzwaveling tussen de 50 en 300 ppm is, hetgeen ruim binnen de eisen van de motorfabrikanten ligt. De gemiddelde concentratie zwavelwaterstof in het gereinigde biogas ligt onder de 250 ppm.

Qua meetverplichting is de eis gesteld dat tenminste eens per maand het zwavelwaterstof in het gereinigde biogas te meten en te registreren. Hierbij wordt aangesloten bij de dagelijkse praktijk, waarbij het zwavelwaterstof gehalte regelmatig wordt gecontroleerd. Continue meting van het zwavelwaterstof gehalte is echter niet noodzakelijk. Ermee rekening houdende dat het zwavelwaterstof gehalte een enkele keer boven de norm van 250 ppm kan liggen is een voorschrift opgenomen dat het jaargemiddelde van de maandelijkse metingen onder 250 ppm dient te liggen.

Zwaveloxiden (SO_x)

Zwaveloxide ontstaan door reactie met zwavelwaterstof in de gasmotor van de warmtekrachtinstallatie en hangt dus direct samen met de hoeveelheid zwavelwaterstof in het biogas. In de bijzondere regeling van de NeR (3.3/A1) is aangegeven dat de concentratie van zwaveloxiden bij mestverwerkende inrichtingen niet meer mag bedragen dan 35 mg/m⁰, daarbij uitgaande van een aardgasgestookte installatie. Echter omdat de gasmotor niet wordt gestookt op aardgas mag niet worden getoetst aan deze emissie-eis. Vervolgens is gekeken naar de algemene NeR emissie-eis voor zwaveloxiden. In de NeR wordt een algemene emissie-eis van 200 mg/m⁰ voor continue processen aanbevolen als de ongereinigde grensmassastroom 5 kg/uur of meer bedraagt. Deze grensmassastroom wordt echter ook bij grotere vergistingsinstallaties bij lange na niet gehaald. Derhalve kan de toetsing voor zwaveloxiden aan de algemene NeR emissie-eis achterwege blijven. Opgemerkt wordt dat er reeds eisen worden gesteld aan het gehalte zwavelwaterstof in het gereinigde biogas. Daarom is het niet nodig eisen te stellen aan het zwaveldioxidegehalte. Het Besluit Zwavelgehalte Brandstoffen geeft niet aan of de eis volumeprocenten of massaprocenten betreft. In beide gevallen wordt echter voldaan aan de gestelde emissie-eis. Maximaal 250 ppm zwavelwaterstof (H₂S) komt na verbranding overeen met een vracht van 0.7 gram SO_x (berekend als SO₂) per m³/biogas. Bij een gasproductie van ■ m³ per uur, is dat ■ gram SO_x. Dit is beduidend lager dan de grensmassastroom van 5 kg/uur.

Koolmonoxide (CO)

Net als bij verbranding van aardgas of andere brandstoffen komen bij een goed afgestelde gasmotor op biogas minimale hoeveelheden koolmonoxide vrij. Grotere hoeveelheden komen

alleen vrij bij een onvolledige verbranding. Uitgaande van een juiste afstelling van de gasmotor wordt een optimale verbrandingsverhouding tussen biogas en lucht bewerkstelligd en kan een goed verbrandingsproces worden gegarandeerd. Zodoende zal er sprake zijn van een nagenoeg volledige verbranding van het biogas. De juiste afstelling wordt gewaarborgd door opname van voorschriften over het onderhoud van de warmtekrachtinstallatie, waar de gasmotor deel van uitmaakt. Derhalve is het niet nodig extra emissie-eisen te stellen.

Emissies van andere gassen

Bij verbrandingsinstallaties worden soms eisen gesteld aan de uitstoot van andere stoffen. In het geval van mestvergistingsinstallaties met zuigermotor is dit meestal niet nodig. Dit wordt hieronder toegelicht.

Ammoniak

Zoals reeds aangegeven wordt de ammoniak in het biogas vrijwel volledig omgezet in stikstofdioxide. De emissie van stikstofdioxide wordt geregeld in Bees-B. Het is dus niet zinvol een emissie-eis aan ammoniak te stellen in relatie tot de uitstoot van afgassen.

Stof

Mestvergisting vindt plaats in een waterige omgeving. Derhalve bevat het biogas geen stof en is het niet nodig een emissie-eis op te stellen.

VOS (volatile organic substances)

Volatile Organic Substances, ofwel hogere koolstofverbindingen, C_xH_y worden niet of nauwelijks gevormd in het biogasproductieproces. Eventuele sporen van VOS in het biogas zullen grotendeels worden verbrand in de gasmotor. Het is dus niet nodig emissie-eisen te stellen.

Waterstofchloride (HCl) en waterstoffluoride (HF)

De mest bevat chloride opgelost in water. tijdens het vergistingsproces komt er geen chloride in het biogas terecht. In mest is geen fluoride aanwezig. Het is dus niet nodig emissie-eisen te stellen aan deze stoffen.

Dioxinen

Dioxines ontstaan bij specifieke omstandigheden, zoals bij onvolledige verbranding bij een temperatuur tussen 250 en 450 °C. Er zijn geen aanwijzingen dat er kans is op de vorming van dioxines bij de verbranding van biogas in mestvergistingsinstallaties.

Metalen

Zware metalen zoals kwik (Hg), cadmium (Cd) en titanium (Ti) komen niet voor in biogas. Ook is het niet nodig een eis te stellen aan de som van zware metalen (Sb, As, Cd, Cr, Co, Cu, Pb, Ni, Mn, Se, Sn, Te en V) zoals deze soms worden gesteld bij verbranding van vervuilde stromen.

Conclusie

Bij mestvergistingsinstallaties kan worden volstaan met het stellen van eisen aan de emissies van stikstofdioxide (NO_x) en zwavelwaterstof (H₂S). Hieromtrent zijn nadere voorschriften gesteld.

2. Geluid

Bij een mestvergistingsinstallatie zal de geluidsproductie hoofdzakelijk veroorzaakt worden door de gasmotor uit de warmtekrachtkoppeling. Inbouwen van de WKK in een afgesloten en geïsoleerde ruimte, kan een aanzienlijke reductie betekenen van de hoeveelheid geproduceerd geluid door de installatie. Daarnaast leidt het toevoegen van co-producten tot extra aanvoerbewegingen.

Het aspect geluid is uitgewerkt in het beoordelingsverslag van de varkenshouderij.

3. BODEM

Het toetsingskader

Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag is rekening gehouden met het aspect preventieve bodembeschermende maatregelen en het behoud van een duurzame bodemkwaliteit. De voorschriften met betrekking tot de emissie naar de bodem zijn gebaseerd op de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (de NRB).

Uitgangspunt hierbij is het bereiken van een beschermingsniveau, waarbij kan worden gesproken van een verwaarloosbaar risico van significante bodemverontreiniging (bodemrisicocategorie A). Uitgangspunt van de NRB is, dat de te kiezen bodembeschermingsmaatregelen in verhouding moeten staan tot het risico dat de betrokken activiteit oplevert voor de functionele eigenschappen van de bodem (bodemrisicobenadering, stand der techniek/ALARA). De NRB geeft aan dat preventieve maatregelen en voorzieningen verreweg te prefereren zijn boven maatregelen die verspreiding van verontreinigingen in de bodem signaleren. Dat wil zeggen, dat voorzieningen bij en inspectie aan de bron voorkeur verdienen boven monitoring. Met behulp van het Beslismodel Bodembescherming Bedrijfsterreinen (BBB) - dat onderdeel uitmaakt van de NRB - wordt een optimale strategie voor bodembescherming verkregen.

De gevolgen van de aangevraagde activiteiten

Zoals uit de aanvraag blijkt, vinden binnen de inrichting potentieel bodembedreigende activiteiten plaats en worden potentieel bodembedreigende stoffen toegepast en opgeslagen.

- De opslag van mest (vooropslag, tussenopslag, en naopslag)
- De opslag van mest in de mestvergister
- De plaatsing en gebruik van de warmtekrachtkoppeling
- De opslag van oliën in emballage (voorraad en afvalstoffen);
- De opslag van Co-substraat;
- De opslag van digistaat;
- Leidingen.

Met deze voorschriften is het treffen van voldoende bodembeschermende voorzieningen gewaarborgd. De vooropslag, tussenopslag en naopslag vallen onder de werkingssfeer van het Besluit mestbassins milieubeheer. Het Besluit mestbassins milieubeheer schrijft voor dat de vooropslag, tussenopslag en naopslag moeten zijn uitgevoerd conform de bepalingen van de Richtlijnen Mestbassins 1992 (RM 1992). In deze richtlijnen zijn bodembeschermende voorzieningen voorgeschreven zodat een voldoende bodembeschermingsniveau wordt gegarandeerd. Besluit mestbassins milieubeheer is niet van toepassing op het bewaren van dunne mest wanneer beluchting, geforceerde vergisting of een andere be- of verwerking van dunne mest plaatsvindt, behoudens mengen of roeren. Derhalve valt de opslag van mest in de mestvergister niet onder de werkingssfeer van Besluit mestbassins milieubeheer. Om conform Wet milieubeheer de grootst mogelijke bescherming te bieden voor zover dit redelijkerwijs geëist kan worden, is in de voorschriften opgenomen dat de Richtlijnen mestbassins 1992 (RM 1992) van toepassing is op de opslag van mest in de mestvergister.

Beoordeling en conclusie

Uit beoordeling van de aanvraag blijkt dat de beschreven technische maatregelen en voorzieningen en de te hanteren organisatorische maatregelen en faciliteiten tot een verwaarloosbaar bodemrisico (bodemrisico categorie A) zullen leiden.

4. VEILIGHEID

Brandveiligheid

In de vergunning zijn voorschriften opgenomen ter voorkoming van brand en met betrekking tot de locatie, de bereikbaarheid en het onderhoud van de brandblusmiddelen die aanwezig moeten zijn om een begin van een brand te kunnen bestrijden.

Op alle gebouwen en installaties behorende bij deze installatie (mestvergistingstank / WKK-motor) moet duidelijk zijn aangegeven door middel van opschriften of pictogrammen conform NEN 3011 (NEN 3011 heeft betrekking op Veiligheidskleuren en tekens), zijnde "open vuur en roken verboden".

Externe veiligheid

In het kader van externe veiligheid zijn een drietal aspecten in relatie tot mestvergisting op boerderijniveau van belang.

- Explosieveiligheid mestvergistingsinstallatie

Op de mestvergistingsinstallatie is het Besluit mestbassins milieubeheer niet van toepassing. Omdat het een betonnen silo betreft en identiek is aan een mestbassin zijn in het kader van de constructie voorschriften opgenomen die zijn afgeleid van het Besluit mestbassins milieubeheer.

- Warmte Kracht Koppeling – installatie

Omdat de brandstof voor deze WKK-motor biogas betreft is het Besluit voorzieningen en installaties milieubeheer niet van toepassing. De installatie verschilt nauwelijks van een aardgasgestookte WKK. De voorschriften zijn afgeleid van het Besluit voorzieningen en installaties milieubeheer, Bijlage 1 Hoofdstuk 2.

Daarnaast moet de WKK voldoen aan de eisen zoals deze zijn gesteld in NEN 2078 (industriële gasinstallaties)/ VISA deel C.

- Biogasopvang

In het kader van ontploffingsgevaar moet de biogasopvang zijn voorzien van een overdrukventiel of een fakkelininstallatie. Daarnaast moet een gevarenzone-indeling conform de NPR 7910-1 worden uitgevoerd gezien de installatie zich in de buitenlucht bevindt met de aanwezigheid van meer dan 50 kg (bio)gas. Vrijwel alle mestvergistingsinstallaties hebben een gasopslag van deze omvang.

Aangenomen mag worden dat mestvergisting op boerderijniveau niet onder de werkingssfeer van het Besluit risico's zware ongevallen Milieubeheer 1999 (Brzo '99) valt. Wel is het denkbaar dat zich bij een mestvergistingsinstallatie incidenten kunnen voordoen die mogelijk gevolgen hebben voor de omgeving. In een mestvergistingsinstallatie wordt immers biogas geproduceerd dat brandbaar is. In aanwezigheid van voldoende zuurstof is biogas zelfs explosief. Om de veiligheid van de installatie te waarborgen, is het belangrijk om de biogasinstallatie te toetsen aan de eisen die de plaatselijke brandweer of eventueel de gemeente stelt. Deze deskundigen kunnen specifieke eisen geven voor de veiligheid van biogasinstallaties in het algemeen. Belangrijke aandachtspunten zijn: overdrukbeveiliging, gaslekken en biogasverwerking c.q. -opslag bij uitval van de WKK. De vergister, eventueel de navergister en overige procesonderdelen waarin biogas wordt geproduceerd moeten daarom ook voorzien zijn van een automatisch in werking tredende drukbeveiliging. Bij toepassing van een computergestuurd beveiligingssysteem moet het systeem niet uit kunnen vallen door stroomstoringen of fouten in de procesbesturing. Tevens mogen de WKK en de vergister/gasopslag niet in dezelfde ruimte ondergebracht worden. Indien door omstandigheden een overschot aan biogas ontstaat, is het noodzakelijk dat de vergistingsinstallatie uitgerust wordt met een voorziening om het biogas op een verantwoorde wijze af te voeren. Een kleine vergistingsinstallatie kan volstaan met een overdrukbeveiliging, waarmee het overtollige gas rechtstreeks in de atmosfeer wordt geloosd. Het direct lozen van grote hoeveelheden onverbrand biogas in de atmosfeer is niet toegestaan vanwege veiligheids- en milieutechnische redenen. Een mengsel van biogas met lucht vormt een uiterst explosief mengsel dat gevaar voor de omgeving kan opleveren. Daarnaast is het belangrijkste bestanddeel

van biogas, namelijk methaan (CH₄), een 21 maal zo sterk broeikasgas als CO₂ (kooldioxide). Door het methaangas rechtstreeks op de atmosfeer te lozen wordt de ozonlaag in zeer sterke mate aangetast.

Wanneer de uitlaatopening echter op enige hoogte is geplaatst, zal het gas zich sterk verdunnen in de buitenlucht en geen explosiegevaar meer opleveren. De schadelijkheid voor de ozonlaag blijft bestaan. Daarnaast kan een mestvergiftingsinstallatie ook uitgerust worden met een noodfakkel. Deze noodfakkel kan het overtollige biogas dan alsnog verbranden. Hierbij ontstaan de normale verbrandingsproducten zoals CO₂ en H₂O. De verbrandingsgassen zijn veel minder schadelijk voor de ozonlaag. Een noodfakkel is echter een dure investering. Daarnaast zullen aan de noodfakkel ook bouwtechnische eisen gesteld worden voor hoogte en zichtbaarheid van de vlam.

De hoeveelheid biogas die geloosd wordt is gering doordat een tweede WKK installatie is geïnstalleerd, dit komt immers het rendement niet ten goede. Daarnaast zal in een goed werkende installatie voldoende bufferruimte bestaan om vrijwel nooit biogas te moeten lozen. Het bevoegd gezag moet hiervoor echter een afweging maken tussen de risico's en de milieutechnische gevolgen enerzijds en de kosten die een betreffend beveiligingssysteem met zich mee brengen anderzijds. De risico's moeten worden beoordeeld volgens de bepalingen zoals deze beschreven staan in de richtlijn gevarenzone-indeling.

Gevarenzone-indeling

Voor de inrichting dient, met betrekking tot gasontploffingsgevaar van het aanwezige biogas, een gevarenzone-indeling te worden opgesteld. Hiervoor dient de Nederlandse Praktijkrichtlijn 7910 (NPR 7910; Gevarenzone-indeling met betrekking tot gasontploffingsgevaar) te worden gehanteerd. De constructievormen van het elektrisch materieel moeten worden afgestemd op de mate van gasontploffingsgevaar in de nabijheid van de vergister en de WKK.

Gevarenzone-indeling gasopvang

Vaste afdichting met fakkel en afblaasinstallatie. Normaliter wordt het gas dat ontsnapt afgefakkeld zodat er normaliter geen sprake is van gasemissies. De gevarenzone resulteert in een klasse 2.

Gasvolume		< 100 m ³	100 – 500 m ³
Ballonreservoir		15 m	20 m
Reservoir	in	5 m	10 m
vergistingtank			

Binnen een afstand van 10 meter zijn geen gebouwen of brandbare of explosieve producten gesitueerd.

Gevarenzone-indeling warmtekrachtinstallatie

Installaties worden niet beschouwd als een gevaarbron omdat bij een goede constructie, onderhoud en bedrijfsvoering de kans op vrijkomen van brandbare stof verwaarloosbaar klein wordt geacht. Dergelijke installaties (WKK) moeten derhalve voldoen aan de NEN norm 2078 "eisen voor industriële gasinstallaties"

Gasdetectie

In de inrichting dient een (draagbaar c.q. mobiel) gasdetectiesysteem voor methaan (CH₄) en zwavelwaterstof (H₂S) aanwezig te zijn. Op geschikte plaatsen, WKK-ruimte, dient met het gasdetectiesysteem regelmatig te worden gemeten naar de aanwezigheid van zwavelwaterstof en methaan. De resultaten van de metingen dienen in een logboek te worden bijgehouden.

Werkzaamheden zoals onderhoud, reparatie en nieuwbouw binnen de gevarenzones mogen slechts met toestemming van de bedrijfsleiding plaatsvinden.

Storingen en voorvallen

In hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer is bepaald dat onmiddellijk maatregelen genomen moeten worden bij storingen en voorvallen. Verder geldt een meldingsplicht. Het bevoegd gezag kan op grond van voorschrift 8.2 van Bees B in een nadere eis een termijn vastleggen waarbinnen de stookinstallatie in geval van storingen waarbij de NO_x-eis wordt overschreden in gebruik mag zijn.

In de praktijk moet een vergunninghouder een registratiesysteem bijhouden van het aantal draaiuren en storingen (datum, tijdstip en tijdsduur vermelden en reden van een eventuele storing of bedrijfsstilstand) van de gasmotor.

Overdrukbeveiliging

Overdruk kan optreden indien de gasopslag volledig is gevuld en het niet mogelijk is al het biogas te benutten in de gasmotor. Als bijvoorbeeld de gasmotor uitvalt (maximaal 24 uur) blijft de productie van biogas een tijd doorgaan, ook als de vergister wordt stopgezet. Het is daarom nodig overdrukbeveiliging toe te passen. Dit kan door toepassing van een overdrukventiel en affakkelinstallatie.

Een overdrukventiel met een waterslot of een gelijkwaardige voorziening blaast het biogas af wanneer een bepaalde druk wordt bereikt. Bij toepassing van een fakkel wordt het overtollige biogas verbrand zodat geen biogas in de lucht wordt gebracht, zoals bij een overdrukventiel. Een overdrukbeveiliging wordt automatisch in werking gesteld en blijft in werking tot een acceptabel drukniveau is bereikt.

2.5. Coördinatie

Wijzigingen in de inrichting die betrekking hebben op de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en/of de woningwet hebben een coördinatieverplichting met de Wet milieubeheer.

Wet verontreiniging oppervlaktewateren

De aanvraag heeft geen betrekking op het lozen van afvalwater op het oppervlaktewater. De coördinatieregeling tussen de Wvo en de Wm is in dit geval niet van toepassing.

Woningwet

De coördinatieregeling tussen de Woningwet en de Wet milieubeheer is van toepassing bij activiteiten die tevens zijn aan te merken als bouwen in de zin van de Woningwet.

Deze coördinatieregeling kent als uitgangspunt de gelijktijdige indiening van de bouw- en milieuvergunningaanvragen. Het is overigens wel mogelijk dat de bouwvergunning later, maar niet eerder dan de milieuvergunning mag wordt aangevraagd.

Het uitbreiden van de vleesvarkenshouderij is tevens aan te merken als bouwen in de zin van de Woningwet. In casu is de bouwvergunning nog niet aangevraagd. Maar in artikel 20.8 van de Wet milieubeheer is bepaald dat de milieuvergunning niet eerder van kracht wordt, dan nadat de betrokken bouwvergunning is verleend. De milieuvergunning kan dus wel verleend worden, maar er mag niet eerder gebruik van worden gemaakt, dan nadat de bouwvergunning is verleend.

Opgemerkt wordt dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ommen op 19 april 2005 heeft besloten (principe-besluit) om medewerking te gaan verlenen aan de realisering van een mestvergistingsinstallatie door vergroting van het bouwvlak tot 1,5 ha op het perceel Dwarsdijk 5 middels een artikel 11 WRO wijzigingsprocedure. De benodigde aanvraag om bouwvergunning voor de mestvergistingsinstallatie en varkensschuren en dergelijke zal zo spoedig mogelijk worden opgestart.

2.6. Overig

Provinciale milieuverordening Overijssel

Het bedrijf is niet gelegen in een gebied dat op basis van de Provinciale Milieuverordening is aangemerkt als grondwaterbeschermingsgebied.

Afstemming Natuurbeschermingswet

De gemeente is ten aanzien van het onderstaand aspect niet het bevoegd gezag, derhalve wordt er wel zijdelings naar gekeken.

Landbouwbedrijven, die op minder dan 3000 meter van een Natuurbeschermingswetterrein zijn gelegen, een zogenaamd natuurmonument, en waarvan de ammoniakdepositie op een natuurmonument meer dan 15 mol bedraagt, zijn vergunningplichtig op grond van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet. Binnen de gemeente Ommen zijn de volgende gebieden als natuurmonument aangewezen: "Junner- en Arriër Koeland", "Stekkenkamp" en "Karshoek".

Het bedrijf aan Dwarsdijk 5 te Ommen is op circa 4300 meter afstand gelegen van het aangewezen beschermde natuurmonument "Stekkenkamp". De ammoniakemissie van het bedrijf is dan ook verwaarloosbaar te achten. Derhalve is er geen sprake van een vergunningplicht op basis van de Natuurbeschermingswet vanwege de veroorzaakte ammoniakdepositie op het natuurmonument "Stekkenkamp".

3. Conclusie

Wij zijn van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend als hieraan in het belang van het beschermen van het milieu de nodige voorschriften, gelet op artikel 8.11 van de Wet milieubeheer, worden verbonden. De eerder genoemde nadelige gevolgen voor het milieu zullen dan worden voorkomen of voldoende worden beperkt.

4. Procedure

De procedure is uitgevoerd overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 13 van de Wet milieubeheer en hoofdstuk 3, afdeling 3.5 van Algemene wet bestuursrecht. De ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen vanaf 9 juni 2005 tot 8 juli 2005. Er zijn geen bedenkingen binnengekomen.

5. Adviezen

De aanvraag en de ontwerpbesluit zijn naar Ministerie van LNV, Directie Oost te DEVENTER, Commissie voor de m.e.r. te UTRECHT, Milieudienst Regio Eindhoven en de VROM-Inspectie, Regio Oost te Arnhem toegezonden. Er is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om advies naar voren te brengen.

6. Evaluatie

Conform art 7.37 lid2/ 7.39 dient hier de evaluatie geregeld te worden wanneer en op welke wijze door het bevoegd gezag de feitelijke milieugevolgen onderzocht dienen te worden.

De wijze van onderzoek vindt plaats door middel van het bijhouden van het Milieulogboek.

De milieuhygiënische aspecten dienen vastgelegd te worden in het milieulogboek. In dit milieulogboek mogen doorverwijzingen zitten naar gegevensverstrekking van derden die binnen de inrichting aanwezig zijn.

Milieuhygiënische aspecten:

- Ammoniak en geuremissie:

De emissie van ammoniak en geur is gerelateerd aan het aantal dieren en het stalsysteem. Middels een opleveringscontrole kan worden beoordeeld of de stalsystemen opgericht en in werking zijn gebracht conform de vergunning, inclusief de voorschriften

Middels diertellingen en boekhoudkundige gegevens kan inzicht worden verkregen in de diercategorie en het aantal dieren.

- Geluid:

Middels een onderzoeksverplichting kan inzage worden verkregen of de uitgangspunten uit het akoestisch onderzoek juist zijn. Van de akoestisch meest bepalende factoren moeten bronmetingen worden uitgevoerd van de ventilatoren, laden dieren en de WKK installatie als de veehouderij in werking is.

- Energie:

De gemoduleerde energiebalans moet worden overgelegd op basis van feitelijke bedrijfsgegevens.

Het tijdstip van onderzoek op de feitelijke milieugevolgen vindt plaats door middel van controles.

Controles zullen worden uitgevoerd op de milieuhygiënische en bouwkundige aspecten;

De controles zullen worden uitgevoerd binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen met in acht name van deelcontroles op relevante onderdelen.

Voor de deelcontroles valt te denken aan:

- controles tijdens de bouw;
- controles na in werking stellen apparatuur;

- controles na in gebruikname van stallen en / of voorzieningen;
- controles na in gebruikname van de gehele inrichting.

7 Beschikking

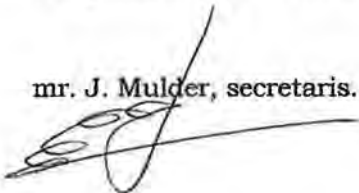
Op grond van het bovenstaande, de Wet milieubeheer en de Algemene wet bestuursrecht hebben wij besloten om:

1. de gevraagde vergunning te verlenen overeenkomstig de aangehechte en gewaarmerkte bescheiden;
2. de voorschriften van kracht te laten blijven tot maximaal zes maanden na een eventuele bedrijfsbeëindiging.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Ommen,

mr. J. Mulder, secretaris.

W. Beekhuis, loc. burgemeester

Deze vergunning geldt voor zowel de aanvrager als voor zijn rechtverkrijgenden (artikel 8.20 Wet milieubeheer).

Deze vergunning vervalt indien de inrichting niet binnen 3 jaar nadat de vergunning onherroepelijk is geworden, is voltooid en in werking gebracht, tenzij in de beschikking een langere termijn is gesteld (artikel 8.18 Wet milieubeheer).

WITHAREN

1.1

Behoort bij besluit van
burgemeester en wethouders
de raad

van nammen
dd. 13/7/2005 nr. M32 wv
Mij bekend, OSW007

Dwarsdijk

VERKLARING

gebieden met niet verzuringsgevoelige bodem

1.1

bos >5ha

1.2

overige vegetatie >5ha

4.1

bos, staatsbosbeheer

4.2

overige vegetatie, staatsbosbeheer

5.1

bos, overijssels landschap en natuurmonumenten

5.2

overige vegetatie, overijssels landschap en natuurmonumenten

Dwarsdijk 5 afstand
tot Habitatgebied =
ca. 4100 meter

Behoort bij besluit van
burgemeester en wethouders
de raad

13/7/2005 nr. M32 wv
Mij bekend, 05W007